



המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת



משרד החינוך

מנהל עובדי הוראה

יום שני כ"ז שבט תשע"ח, 12.02.2018

קול קורא תשע"ט

להכשרת מורות ומורים במקצועות היהדות

לחינוך הממלכתי-יהודי כללי

כולל מלגות עידוד והחזר שכר לימוד לזכאים

כדלקמן:

- א. הרחבת הסמכה משולבת: הוראת תרבות יהודית-ישראלית והוראת תנ"ך, כיתות א-ו
- ב. הרחבת הסמכה בתחום תרבות יהודית-ישראלית בלבד, כיתות א-ט
- ג. הרחבת הסמכה בתחום תנ"ך בלבד, על יסודי
- ד. תואר שני למורים באחד ממקצועות היהדות בשילוב קורס דידקטי מותאם
- ה. הסבת אקדמאים להוראת אחד ממקצועות היהדות



משרד החינוך

מנהל עובדי הוראה

המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

פנייה למוסדות לקראת שנות הלימודים תשע"ט-תש"פ

אגף מורשת במשרד החינוך מקדם גם בשנת תשע"ט את היוזמה להכשרת מורות ומורים להוראת המקצועות יהודית-ישראלית ותנ"ך, בליווי מלגת-עידוד גבוהה למורות ולמורים בחינוך הממלכתי שיבחרו בתכנית להרחבת הסמכה בתרבות יהודית-ישראלית **במשולב** עם המקצוע תנ"ך. מסלול זה מיועד למורות ולמורים בחינוך היסודי.

שיתוף הפעולה בין שני מקצועות הליבה (תנ"ך – בכיתות ב' – י"ב; תי"י – בכיתות א' – ט'), נולד מתוך הכרה כי יש מן המשותף באתגר, ביעדים ובתכנים של שני המקצועות, לצד ההבחנה החשובה ביניהם. אנו מקווים לענות בכך גם על המחסור במורות ובמורים בשני מקצועות אלה ועל הצורך הדחוף להכשירם עבור כיתות א-ו. עוד על הרציונל העומד מאחורי יוזמה משותפת זו להרחבת הסמכה – קראו בהמשך.

משרד החינוך באמצעות אגף מורשת במזכירות הפדגוגית, בשיתוף מנהל עובדי הוראה, פונה אל אוניברסיטאות, מכללות אקדמיות לחינוך ומוסדות המכשירים מורות ומורים למערכת החינוך הממלכתית היהודית הכללית, בבקשה להציע מועמדות לפתיחת **תכניות הכשרה כמפורט להלן:**

[שימו לב: תכנית שאושרה בשנה שעברה – אינה פוטרת מהגשת תכנית לאישור גם בשנה זו]

- א. **הרחבת הסמכה לתעודה משולבת – הוראת תרבות יהודית-ישראלית והוראת תנ"ך** (המשך המהלך בו התחלנו בתשע"ז): 360 שעות (12 קורסים) שיתפרסו על פני שנתיים (יום בשבוע) פירוט בהמשך.
- ב. **הרחבת הסמכה להוראת תרבות יהודית-ישראלית בלבד, על יסודי:** 360 שעות (12 קורסים) שיתפרסו על פני שנתיים (יום בשבוע); פירוט בהמשך.
- ג. **הרחבת הסמכה להוראת תנ"ך בלבד, על יסודי (חדש. החל משנה זו):** 360 שעות (12 קורסים) שיתפרסו על פני שנתיים (יום בשבוע); פירוט בהמשך.
- ד. **תואר שני למורים באחד ממקצועות היהדות בשילוב קורס דיזקטי מותאם:** תנ"ך, תורה שבע"פ, תלמוד, מחשבת ישראל, פילוסופיה יהודית, חינוך יהודי, תרבות ישראל, מדעי היהדות. המסלול לתואר ייבנה על-פי הדרישות האקדמיות המקובלות במוסד האקדמי, על בסיס תכנית לימוד הכוללת **קורס דיזקטי** וההולמת ברוחה ובאופן הוראתה את צרכי הכשרת המורים במקצועות **תנ"ך או תרבות יהודית-ישראלית** במגזר הממלכתי. פירוט בהמשך.
- ה. **הסבת אקדמאים להוראת אחד ממקצועות היהדות:** המסלול ייבנה במטרה להכשיר להוראה אקדמאים מתחומי דעת שונים, המעוניינים להתמחות בהוראת המקצועות: תרבות יהודית-ישראלית (או "תרבות ישראל" כפי שמוגדר במוסדות, עפ"י אישור מ"ג) ו/או תנ"ך, תושבע"פ ומחשבת ישראל, וזאת על בסיס תכנית פדגוגית מותאמת שתקבל את אישור אגף מורשת, על מנת לזכות את בוגריה במלגה. פירוט בהמשך.



המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

משרד החינוך

מנהל עובדי הוראה

קהל היעד ללימודי ההכשרה

אנו מייעדים את התכניות השונות לקהלים שונים, כדלקמן:

1. להרחבת הסמכה (סעיפים א-ב-ג הנ"ל):

- עובדי הוראה בעלי רישיון הוראה [רישיון לעיסוק בהוראה] ותואר אקדמי ראשון, או שני או שלישי באחד מתחומי הדעת (רבי-מלל, מדעיים ואחרים) המלמדים במערכת הממלכתית היהודית הלא-דתית, בבתי הספר היסודיים או העל-יסודיים, או מתחייבים ללמוד במערכת זו, את המקצוע תנ"ך ו/או תרבות יהודית-ישראלית, בכפוף לצורכי המערכת.
- יש אפשרות לקבל לתכניות אלה לומדים הנמצאים בשלבי סיום של לימודי התואר הראשון, או תעודת ההוראה במקצוע מתחומי מדעי הרוח, תנ"ך ומדעי היהדות. (הערה: לומדים אלה אינם עומדים בתנאים להשתתפות משרד החינוך בשכ"ל, כמפורט בהמשך, אך כן עומדים בתנאים למלגה מטעם אגף מורשת).

2. לתואר שני: מורות ומורים מכלל תחומי הדעת (רבי-המלל, מדעיים ואחרים), המלמדים או מעוניינים ללמוד בעתיד את אחד ממקצועות המורשת בבתי ספר ממלכתיים;

3. להסבת אקדמאים להוראה: כל אקדמאי, על-פי שיקולי המוסד המכשיר.

תכניות ההכשרה המבוקשות – פירוט

א. הרחבת הסמכה משולבת – הוראת תרבות יהודית-ישראלית והוראת תנ"ך בכיתות א-ו

רציונל התכנית לתעודה משולבת:

שיתוף הפעולה בהוראת שני המקצועות, תנ"ך ותרבות יהודית-ישראלית, מבוסס, כאמור בראש המסמך, על המשותף ביניהם, תוך הכרה במה שמייחד כל אחד מהם.

היחס בין המקרא לתרבות היהודית-ישראלית הוא כיחס בין השורש לענפים. כמעט כל טקסט בתרבות היהודית-ישראלית מתייחס באופן פרשני או נושאי למקור מקראי, וכן כל טקסט מקראי שולח אל ההיסטוריה היהודית שלוחות פרשניות הנותנות מענה לסוגיות המעסיקות את בני התקופה בה נוצרו. כמו כן, יש לא מעט נושאים משיקים ואף משותפים בין שני תחומי הדעת: פרשנות הפשט ופרשנות ספרותית של המקרא, עיסוק בפרשת השבוע, המקורות לחגי ישראל, ההשראה לזמר העברי ועוד. גם במישור הפדגוגי יש אתגר משותף: בשני המקצועות נדרשת הכשרה להתמודדות אוריינית עם טקסט בשפה עברית קדומה; בשניהם יש חשיבות רבה לפדגוגיה חדשנית, לרבות פדגוגיה של דיאלוג וחברותא, למידה בית-מדרשית ועוד.



**המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת**

משרד החינוך

מנהל עובדי הוראה

מורה שתרחיב את הסמכתה במסלול זה תהיה מורה שמכירה את המקורות הכלולים בתכנית הלימודים בפרספקטיבה הרחבה שלהם; מורה היודעת את הרצף הדיאכרוני של התרבות היהודית מימי התנ"ך ועד ימינו; מורה המודעת לקיומן של נקודות מבט וגישות שונות לתרבות זו; מורה המתמצאת בהיבטים מסורתיים וגם אקטואליים הנוגעים בסוגיות הנלמדות; מורה המבינה כי כל אלה משפיעים על עיצוב זהותה שלה וזהות תלמידיה, ומאפשרים לטקסט, למסורת ולערכים הגלומים בהם להיבחן בכל דור מחדש, בהתאם לאתגרי התקופה.

אשר על כן, הסכימו הצוותים המובילים את שני תחומי הדעת באגף מורשת, תנ"ך ותרבות יהודית-ישראלית, כי תהיה תרומה רבה לכך שהמורים והמורות לתנ"ך יתמצאו גם בתחום התרבות היהודית מעבר לתחום הוראת המקרא ושהמורים והמורות לתרבות יהודית-ישראלית יתמצאו בטקסט המקראי המהווה את התשתית לתרבות זו; כך למעשה יוכלו אותם מורים ללמד את שני המקצועות בבית הספר (מה שאמנם קורה בפועל לעתים קרובות) וליצור שיח מעמיק יותר עם התלמידים, על בסיס ראייה מורכבת והשכלה רחבה ועשירה יותר.

התכנית שתוגש לאישור הוועדה באגף מורשת, לקראת פנייה למורים ברחבי הארץ, תכלול 360 שעות, 12 קורסים, בהתאם למפתח המשלב הבא:

1. ידע-תוכן ומיומנויות אורייניות מתוך התכונות פדגוגיות כוללת ("ידע פדגוגי של התוכן");
2. דידיקטיקה ודרכי הוראה ייחודיות למקצוע;
3. דיונים ופעילות חווייתית בנושאי זהות.

בצד הקורסים הייעודיים על פי החלוקה שלהלן, חשוב ורצוי לשלב בין כל המרכיבים הללו בצורה מושכלת בכל קורס וקורס.

להלן פירוט:

- ✓ **4 קורסים:** ידע אורייני (וכן היסטורי, ספרותי וכו') **בתרבות יהודית-ישראלית** על החלקים המרכזיים של היצירה היהודית הבתר-מקראית הרלוונטיים לתכנית הלימודים (ספרות חז"ל (אגדה, משנה), יצירה ופיוט בימי הביניים ובעת החדשה (חסידות והשכלה), יצירה ציונית וישראלית); אחד הקורסים חייב להיות קורס מבוא המציג את רצף היצירה היהודית לדורותיה; יודגש כי הקורסים הללו ברובם לא יסתפקו בלימוד עיוני תיאורטי בלבד (אורייני/היסטורי/דיסציפלינארי) אלא יהיו מכוונים פדגוגית באופן מובהק בבחירת התכנים, בדרכי הלימוד, בדגשים הערכיים והרלוונטיים וכו'.
- ✓ **3 קורסים:** **ידע אורייני במקרא**, הכולל את הציר ההיסטורי, הספרותי, ואת הרקע לספרי המקרא השונים. יושם דגש על ערכי המקרא ועל התמודדות עם שאלות השעה והרלוונטיות של הטקסט לעולמם של התלמידים. לפחות 2 מתוך 3 הקורסים צריכים לעסוק בנושאים הקשורים בתכנית הלימודים של בתי הספר. במבחנים בקורסים אלה ישולבו גם חלקים הדורשים מהמורים להביע בקיאות בתחום הידע מקרא.



משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מנהל עובדי הוראה

- ✓ **1 קורס דידקטי-פדגוגי מותאם לדרכי הוראה של המקצוע תרבות יהודית-ישראלית** [ראו הסבר בהמשך המסמך];
- ✓ **1 קורס דידקטי-פדגוגי מותאם לדרכי הוראה מגוונות במקרא**: סיורי שטח, קריאה עכשווית בטקסט, שאלות פותחות, פדגוגיה הקשורה בגירוי לחשיבה הכוללת ערכים, משמעות ורלוונטיות);
- בקורסים דידקטיים-פדגוגיים אלו מומלץ כי ישולבו מטלות פרזנטציה עם משוב עמיתים, על מנת שהמורות יתאמנו בפועל ביישום דרכי ההוראה הייחודיות.**
- ✓ **1 קורס משותף אורייני-פדגוגי בנושא: מקרא, מדרש ופרשנות.** הקורס ידגיש את הזיקה בין שני תחומי הדעת ואת פוטנציאל ההתחדשות, הרציפות והשינוי, שביצירה היהודית לדורותיה, מן המקרא (כולל פרשנות פנים-מקראית) דרך מדרשי חז"ל ועד היום (בהגות, בשירה, באמנות וכו');
- ✓ **2 קורסים שעניינם זהות יהודית-ישראלית.** קורס אחד בכל שנת לימודים. קורסים אלה יכוונו להעביר את המורה הלומד בעצמו תהליך רפלקטיבי וחוייתי של בירור ועיסוק בזהות ובתוך כך לקבל מושגים ודרכי עבודה שיאפשרו לו להוביל תהליך דומה בבית-הספר בשיעורים ובעשייה מעבר להם (כגון: טקסים, בית מדרש הורים וילדים, סיורים וכד'). במהלך הקורסים, המורה יוכל להבין את מורכבות ההקשר התרבותי והזהותי שבו פועלת כיום התרבות היהודית בישראל; להתמודד באופן תהליכי עם דילמות הקשורות בזהותו האישית והתרבותית, ולהיות מסוגל לקיים כאמור עם תלמידיו תהליכים של בירור ערכים וזהות תרבותית.
- קורסים אלה יכולים לכלול רקע בתולדות התהוות הזהות היהודית-ישראלית, סוגיות פדגוגיות עקרוניות הקשורות בעיסוק בזהות, כולל התייחסות לסובלנות ופולרליזם בכיתה ובמרחב הציבורי (ביחס למגוון זהויות יהודיות-ישראליות), דיון בסוגיות חברתיות אקטואליות של זהות יהודית-ישראלית(כולל יחס ללא יהודים בישראל), היחס בין יהדות ודמוקרטיה, עיצוב החג והטקס היהודי-ישראלי, תרבות ואמנות יהודית ישראלית כביטוי זהותי, ועוד. אנו ממליצים לשלב גם בקורסים אלה התנסות במתודה בית מדרשית וכן יציאה לסיורים ולמפגשים במרחבים שונים של תרבות וחברה בישראל.
- ✓ **התכנית מחייבת כתיבת עבודת גמר בכל שנה** (עם ציון), בהיקף מתאים, בעלת מרכיב עיוני ומרכיב דידקטי-יישומי, לפי תבחינים הנדרשים בדרך כלל לדרגות 7-9. מודלים לעבודה כזאת יימסרו למעוניינים בתיאום עם אגף מורשת. דוגמאות יימסרו לוועדת אגף מורשת לבדיקה בסוף שנה, לפני מסירת הנתונים לגמול.



משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מנהל עובדי הוראה

ב. הרחבת הסמכה בתחום הדעת תרבות יהודית-ישראלית בלבד, על יסודי

בהמשך לתכניות ההכשרה שנפתחו בשנה שעברה (תשע"ז-תשע"ח), תמשיך ההכשרה הייעודית בתרבות יהודית-ישראלית ותכלול את אותם **שלושה מרכיבים מרכזיים שתיארנו לעיל** – ידע אורייני; פדגוגיה; דיוני זהות.

תכניות הרחבת ההסמכה למקצוע תרבות יהודית-ישראלית (בלבד) ייבנו על בסיס עקרונות הוראת המקצוע ובהתאם [לתכנית הלימודים המופיעה באתר המקצוע](#).

התכנית שתוגש לאישור הוועדה באגף מורשת, לקראת פנייה למורים ברחבי הארץ, תכלול 360 שעות, 12 קורסים, בהתאם למפתח המשלב הבא:

✓ **6 קורסים - אוריינות טקסטואלית, כ-50% מן התכנית:**

תרבות יהודית-ישראלית היא תרבות אוריינית המבוססת בראש ובראשונה על טקסטים ממגוון סוגות ותקופות, ועל ה"שפות" המיוחדות אותם. לכן, המפתח להוראה מקצועית ומשמעותית של המקצוע הוא היכרות רחבה ומעמיקה עם המקורות בהקשריהם הספרותיים, ההיסטוריים והתרבותיים.

תכנית ההכשרה תכלול קורסי תוכן ובהם היכרות שיטתית ומעמיקה עם ארון הספרים היהודי לדורותיו: המקרא ופרשנותו, ספרות חז"ל, יצירה והגות בימי הביניים ובעת החדשה ממזרח וממערב ועד ליצירה הציונית והישראלית בת זמננו. דגש יושם על הקניית מיומנויות טקסטואליות ברמה גבוהה, רציפות וחידוש ביצירה היהודית, חשיפה לריבוי קולות, זרמים ושיטות, ומתן מקום מרכזי לערכים הומניסטיים-דמוקרטיים בלימודי היהדות.

המקורות שייכלמו בתכנית הרחבת ההסמכה יתבססו **בראש ובראשונה** על אלה המופיעים [בתכנית הלימודים בתרבות יהודית-ישראלית](#). עליהם מומלץ להוסיף גם מקורות נוספים להרחבה, להעמקה ולהשוואה מארון הספרים היהודי-ישראלי, וכן מתחומי דעת תומכי זהות נוספים, כמו אמנויות רב-תחומיות.

✓ **3-4 קורסים - פדגוגיה ודידקטיקה של הוראת המקצוע, כ-30% מן התכנית**

במסגרת זו יינתנו קורסים פדגוגיים ודידקטיים ובהם יושם דגש על דרכי הוראת פרקים נבחרים ומיומנויות מרכזיות מתכנית הלימודים. הקורס הדידקטי יקנה כלי למידה ביקורתיים-ספרותיים, לשוניים ופילוסופיים, תוך פיתוח מודעות להקשרים ההיסטוריים ותוך חשיפת משמעותם והרלוונטיות שלהם לקורא בן זמננו.

הלימוד יתמקד בפדגוגיה המותאמת לתחום התוכן של תרבות יהודית-ישראלית: כלים ללימוד בית מדרשי, למידה בחברותא, למידה שיתופית-דיאלוגית, אסטרטגיות חשיבה ומיומנויות חקר, פדגוגיה חדשנית, כלים מתוקשבים, הוראה בין תחומית.

כמו כן, יושם דגש על דרכי למידה חווייתיות ויצירתיות בהתאמה לתכנית הלימודים.



משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מנהל עובדי הוראה

✓ **3-2 קורסים - שיח זהות יהודית-ישראלית, כ-20% מן התכנית:**

התחום של תרבות יהודית-ישראלית מעורר שיח ושאלות של זהות ושייכות כאן ועכשיו. לכן חשוב לאפשר למורה לרכוש כלים סדנאיים לקיום והנחיה של שיח כזה עם תלמידיו, לבירור זהות ולעיצוב השקפת עולמו הערכית הכללית, בזיקה להשקפה יהודית, ציונית וישראלית, וכן לאמן אותו לעשות שימוש בכלים אלה לצורך הובלת מהלך כזה גם בבית הספר, הן בשיעורים בכיתה, הן בחיי השגרה של בית הספר (כגון: טקסים, ימי שיא, סיורים) והן בחיי הקהילה הרחבה (כגון הנחיית בתי מדרש, ערבי פיוט וכד'). מומלץ לשלב בהכשרה בתחום זה בתי מדרש פלורליסטיים הפועלים ברחבי הארץ.

✓ **התכנית מחייבת כתיבת עבודת גמר (עם ציון) בכל שנה, בהיקף מתאים, בעלת מרכיב עיוני ומרכיב דידקטי-יישומי, לפי תבחינים הנדרשים לדרגות 7-9. מודלים לעבודה כזאת יימסרו למעוניינים בתיאום עם אגף מורשת. דוגמאות יימסרו לוועדת אגף מורשת לבדיקה בסוף שנה, לפני מסירת הנתונים לגמול.**

ג. הרחבת הסמכה – להוראת תנ"ך בלבד, על יסודי

בהמשך לתכניות ההכשרה שנפתחו בשנה שעברה (תשע"ז-תשע"ח), תמשיך ההכשרה הייעודית בתנ"ך למורי חטיבת הביניים ומורי החטיבה העליונה.

התכנית שתוגש לאישור הוועדה באגף מורשת, לקראת פנייה למורים בכל רחבי הארץ, תכלול 360 שעות, 12 קורסים, בהתאם למפתח המשלב הבא:

✓ **6 קורסים - אוריינות טקסטואלית, כ-50% מן התכנית:**

המפתח להוראה מקצועית ומשמעותית של התנ"ך הוא היכרות רחבה ומעמיקה עם המקורות בהקשריהם הספרותיים, ההיסטוריים והתרבותיים. תכנית ההכשרה תכלול קורסי תוכן ובהם היכרות שיטתית ומעמיקה עם ספרי התנ"ך ופרשני התנ"ך. דגש יושם על הקניית מיומנויות טקסטואליות ברמה גבוהה, ויכולות ניתוח והעמקה בספר.

הקורסים שיימדו בתכנית הרחבת הסמכה יתבססו **בראש ובראשונה** על תכנית הלימודים החדשה בתנ"ך ממלכתי. לפחות 4 מתוך 6 הקורסים יעסקו בנושאים הקשורים באופן ישיר בתוכנית הלימודים החדשה, ומתוכם, לפחות קורס אחד על ספר בראשית או שמות, קורס נוסף מתוך ספרי הנביאים הראשונים (יהושע, שופטים, שמואל, מלכים), קורס על אחד מספרי הנביאים האחרונים (ישעיה, ירמיה, יחזקאל), וקורס נוסף על אחד מספרי הכתובים.

✓ **3 קורסים - פדגוגיה ודידקטיקה של הוראת המקצוע, כ-25% מהתכנית**

במסגרת זו יינתנו קורסים פדגוגיים ודידקטיים ובהם דגש על דרכי הוראת פרקים נבחרים ומיומנויות מרכזיות מתכנית הלימודים. הקורס הדידקטי יקנה כלי למידה ביקורתיים-ספרותיים, לשוניים ופילוסופיים, תוך פיתוח מודעות להקשרים ההיסטוריים ותוך חשיפת משמעותם והרלוונטיות שלהם לקורא בן זמננו.



משרד החינוך

מנהל עובדי הוראה

המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

הלימוד יתמקד בפדגוגיה המותאמת לתחום התוכן של תנ"ך: כלים ללימוד בית מדרשי, למידה בחברותא, אסטרטגיות חשיבה ומיומנויות חקר (כגון השוואה, הנגדה, מילה מנחה, פרשנות, ועוד) פדגוגיה חדשנית, כלים מתוקשבים, הוראה בין תחומית. כמו כן, יושם דגש על דרכי למידה חווייתיות ויצירתיות בהתאמה לתכנית הלימודים.

✓ **3 קורסים – נושאים בעלי משמעות ורלוונטיות מתוך התנ"ך כ-25% מהתכנית:**

התנ"ך מעורר שיח ושאלות של זהות ושייכות כאן ועכשיו. לכן חשוב לאפשר למורה להתנסות בכלים לברור זהות ולעיצוב השקפת עולמו הערכית אוניברסאלית בזיקה להשקפה יהודית, ציונית וישראלית; כמו כן חשוב שהמורים בתכנית יתאמנו בשימוש בכלים שיאפשרו להם להוביל מהלך כזה גם בבית הספר, הן בשיעורים בכיתה והן בחיי השגרה של בית הספר (כגון: טקסים, ימי שיא, סיורים). בנוסף, התנ"ך מהווה כר נרחב לדיון אודות נושאים המשמעותיים לחיי התלמידים כגון מערכות יחסים (במשפחה, בחברה, בין המינים), יחסי אדם ואלוהים, ניסיון, גמול, בחירה חופשית, אחריות, אהבה ושנאה, קנאה, נקמה, ועוד ועוד.

✓ **התכנית מחייבת כתיבת עבודת גמר (עם ציון) בכל שנה, בהיקף מתאים, בעלת מרכיב עיוני ומרכיב דידקטי-יישומי, לפי תבחינים הנדרשים לדרגות 7-9. מודלים לעבודה כזאת יימסרו למעוניינים בתיאום עם אגף מורשת. דוגמאות יימסרו לוועדת אגף מורשת לבדיקה בסוף שנה, לפני מסירת הנתונים לגמול.**

ד. תואר שני למורים באחד ממקצועות היהדות, בשילוב קורס דידקטי מותאם

אגף מורשת יאשר מלגות למורים הלומדים לתואר שני באחד ממקצועות היהדות (עם או בלי תזה) שקיבלו את אישור המל"ג: מדעי היהדות, תנ"ך, תושבע"פ, מחשבת ישראל, פילוסופיה יהודית, חינוך יהודי, זאת בכפוף לכך שהתכנית כוללת לצד קורסי התוכן הספציפי לתחום הדעת האקדמי, גם כמה קורסי חובה, ואלה הם:

1. קורס מבוא, המניח תשתית של ידע מובנה על כל תקופות היצירה של תרבות ישראל;
2. קורס אחד לפחות המתמקד בשאלות זהות ובהשתקפות שלהן לאורך ציר התרבות היהודית (ראו פירוט לעיל בסעיף א-3);
3. קורס אחד לפחות העוסק באופן ישיר במתודיקה הייחודית הנדרשת להוראת מקצועות המורשת כמפורט לעיל בסעיף א-2.
4. קורס אחד לפחות העוסק בתכנית הלימודים הבית-ספרית שבתחום הדעת.

יודגש כי יאושרו למלגה רק תכניות שיעמדו בארבע דרישות אלה.



המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מנהל עובדי הוראה

ה. הסבת אקדמאים להוראת אחד ממקצועות היהדות

מוסדות שיש להם אישור מלי"ג להסבת אקדמאים לתחומי דעת של מקצועות התרבות היהודית הנלמדים בבתי הספר הממלכתיים, והמעוניינים במלגה עבור אקדמאים הלומדים בתכנית רלוונטית לתחומי דעת אלה – יציגו לאגף מורשת תכנית הכשרה שכוללת לפחות את המרכיבים הבאים:

1. קורס מבוא, המניח תשתית של ידע מובנה על כל תקופות היצירה של תרבות ישראל;
2. קורס אחד לפחות המתמקד בשאלות זהות ובהשתקפות שלהן לאורך ציר התרבות היהודית (ראו פירוט לעיל בסעיף א-3);
3. קורס אחד לפחות העוסק באופן ישיר במתודיקה הייחודית הנדרשת להוראת מקצועות המורשת כמפורט לעיל בסעיף א-2.

למלגה מטעם אגף מורשת יאושרו רק לומדים במוסדות שיציגו תכנית הכוללת את שלושת המרכיבים הנ"ל.

קבלת תעודה מוכרת

1. **בתכניות הרחבת ההסמכה:** בתום הלימודים תוענק למסיימים **תעודת הרחבת הסמכה משולבת** להוראת תנ"ך ותרבות יהודית-ישראלית בכיתות יסודי **א** **תעודת הרחבת הסמכה להוראת תרבות יהודית-ישראלית** בכיתות על-יסודי **א** **תעודת הרחבת הסמכה להוראת תנ"ך** בכיתות על-יסודי. התעודה תונפק על ידי המוסד המכשיר, כתעודה משותפת למשרד החינוך ולמוסד המכשיר, בחתימות משותפות. נוסח התעודה ותיאום ביצוע החתימות יגובש בתיאום.
2. **רישיון הוראה למקצוע תרבות יהודית-ישראלית: מורים שיסיימו את המסלול להרחבת הסמכה בתרבות יהודית-ישראלית בלבד** (ולא במסלול המשותף עם תנ"ך), יוכלו לקבל רישיון הוראה לתחום דעת זה, וזאת על בסיס הערכה מסכמת מאת מנהל/ת ביה"ס על הוראה בפועל של המקצוע, ראו: **כלים להערכת עובד הוראה**.
3. **במסלולים האחרים:** יוענקו תעודות אקדמיות למורים הבוגרים, כמקובל במוסד המכשיר, ובהתאם למבנה המוסדי המאושר והסכמות המלי"ג, בציון התכנית שנלמדה בתיאום עם משרד החינוך.
4. אגף מורשת יראה בתעודת התואר השני בתכנית המותאמת כהכשרה מלאה להשתלבות במערכת החינוך הממלכתית בהוראת המקצועות "תרבות יהודית-ישראלית" ו"אין תנ"ך ואין צורך בתעודה נוספת. מכתב המאשר זאת יימסר למורים המעוניינים בכך, באמצעות פנייה אלינו מטעם רכז המסלול בכל מוסד.



המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מנהל עובדי הוראה

גמולים | השתתפות בשכר הלימוד | מלגות

פרטים בעניין זה יימסרו במסמך נפרד המיועד לקהל היעד ולרכזי התכניות בכל מוסד.

ככלל, נציין שמורים המסיימים כל אחת מהתכניות המוצעות זכאים לגמולים ולהחזר שכ"ל בהתאם לסטטוס שלהם במערכת ולרפורמה אליה הם משויכים. גובה המלגות בכל מסלול – יימסר בקרוב, ובכל מקרה לא יפחת מהסכום שהוצע בשנה שעברה. נוהל הביצוע המקוון לזכויות אלה יפורט בנפרד.

עקרונות ארגוניים

מספר הלומדים המינימאלי בתכנית להרחבת הסמכה יהיה נתון לשיקול המוסד.

יש להגיש הצהרת כוונות לתכנית פדגוגית אחת לפחות (אפשר להגיש שתי תכניות) - לא יאוחר מתום חופשת פסח; את התכנית המוגמרת לאישור יש להגיש לא יאוחר מה-30 במאי או ראשית יוני 2018 ורצוי מוקדם ככל האפשר.

1. התכנית הפדגוגית שתוגש תכלול סילבוס במבנה הבא:

- א. כותרת - הגדרת התכנית המוצעת
- ב. רציונל - הסבר קצר על התכנית ורוחה
- ג. פירוט: שמות הקורסים / תקציר הקורס / שמות המרצים / דרכי ההערכה המצופות בכל קורס
- ד. יום הלימודים בשבוע ושעות הלימוד (ידוע כי חוג מלא ע"פ מתווה מ"ג = 26 ש"ש. ב-12 קורסים יש פחות מ-360 שעות. לכן יש להשלים בהתאמה, ל-360 שעות בעזרת סיור או פעילות מעשירה אחרת)
- ה. גובה שכר הלימוד בתכנית המוצעת בכל אחת משתי שנות הלימוד.

2. המוסד ימנה איש קשר (רכז/ת) לתכנית לצורך קידום הנושא וקיום הקשר השוטף עם רכזי הכשרת המורים באגף מורשת. **אנו נצפה לשיתוף פעולה בנושאים הללו:** גיוס לומדים, דיווח נתוני תלמידים בתחילת שנה לפי טופס שנשלח, ריכוז טפסי בקשה להחזר שכ"ל [למורים בלבד], ריכוז פרטי מורים לצורכי הגשת בקשה לגמול, הפצת טופס מקוון בסוף שנה, מעקב שוטף אחרי נוכחות ומילוי טפסים נדרשים על ידי הלומדים, תיאום פגישות וכד'.



משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מנהל עובדי הוראה

התכנית המוצעת תישלח במייל אל רכזי הכשרת מורים באגף מורשת עד 30/5/18.
 תרבות יהודית-ישראלית: נא לשלוח ל - [הדס לאור אשור/ ד"ר אילון אידלשטיין](#).
 בלבד.
 מקרא: נא לשלוח ל - [ד"ר יהושע זקבד](#) בלבד.
 תכנית משולבת מקרא ותי"י: נא לשלוח לשלושת הרכזים הנ"ל.
 כאמור, נבקש הצהרת כוונות על הצטרפותכם למהלך הכשרה זה בהקדם האפשרי
 ולא יאוחר מתום חופשת פסח תשע"ח.

אנו מקווים כי במאמצים משותפים נבנה ונטפח כוח הוראה מקצועי, איכותי ומסור להובלה מוצלחת של
 מקצועות המורשת: תנ"ך ותרבות יהודית-ישראלית, כמקצועות מובילי ערכים ומבוססי ידע אורייני
 ותרבותי במערכת החינוך הממלכתית בשנים הבאות.

**ככל שתקדימו לשלוח את התכנית הפדגוגית, כך נוכל להקדים ולסייע בגיוס מורים ובעידודם להירשם
 למסלולי ההכשרה.**

בברכה,

ד"ר מירי גוטליב	יובל סרי	ענת צידון	יובל אוליבסטון
מנהלת אגף א' התפתחות מקצועית עובדי הוראה	מנהל תחום דעת תרבות יהודית-ישראלית	מנהלת תחום דעת תנ"ך	ראש אגף א' מורשת

העתקים:

ד"ר משה ויינשטוק, יו"ר המזכירות הפדגוגית
 מר איל רם, סמנכ"ל ומנהל מינהל עובדי הוראה
 גבי סוניה פרץ, סמנכ"לית ומנהלת אגף בכיר כוח אדם בהוראה
 מר נח גרינפלד, מנהל אגף א' הכשרת עובדי הוראה
 גבי לימור ניסני, החזר שכ"ל במטה הארצי
 גבי הדר גפני, ממונה תכנים ותכניות בפיתוח המקצועי
 ד"ר אילון אידלשטיין, מרכז הכשרת מורים בתרבות יהודית-ישראלית
 גבי הדס לאור-אשור, מרכזת הכשרת מורים בתרבות יהודית-ישראלית
 ד"ר יהושע זקבד, מרכז הכשרת מורים בתנ"ך